

Stav české rodiny: Úvod sociologa

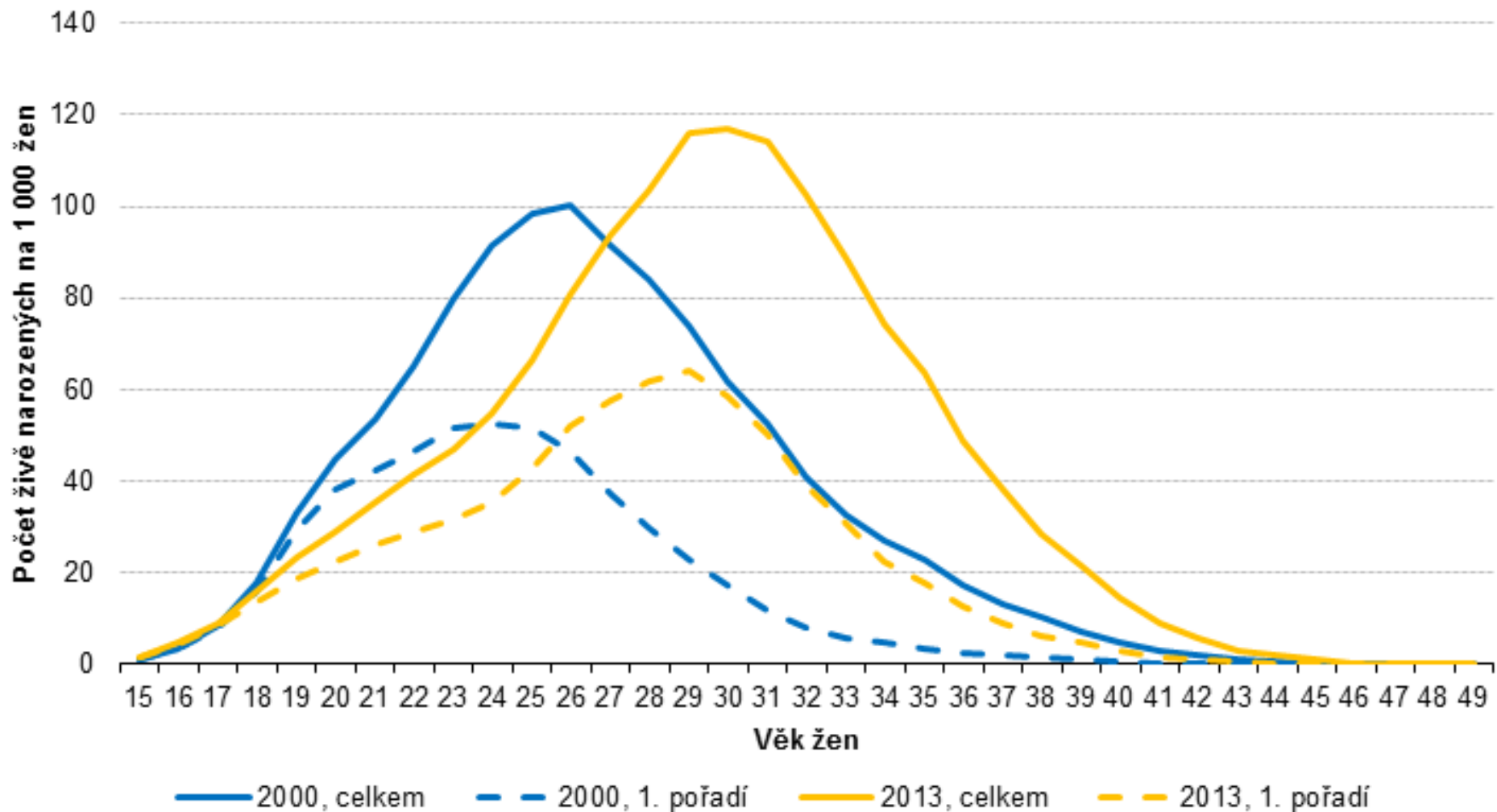

- Rozvodovost a její dopady na ekonomiku domácností
- Míra chudoby v rodinách s dětmi
- Zasažení dětí chudobou a souvisejícími problémy
- Strukturální aspekty sociálních nerovností – regionalita a vzdělání
- Další typy nerovností a trendy, které se týkají rodin s dětmi
- Vztah materiálních a nemateriálních problémů

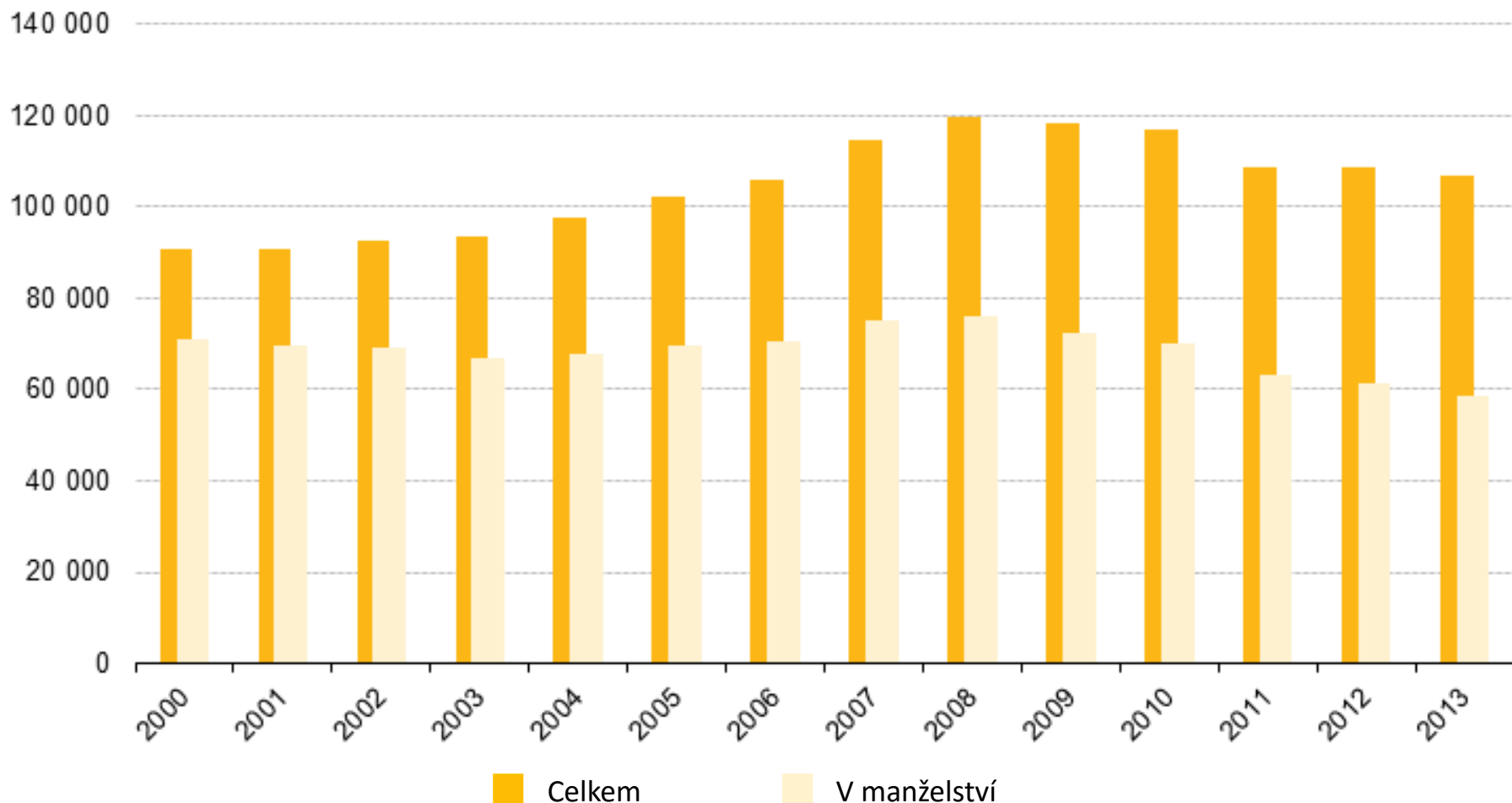
Prezentace a analýza dat EU-SILC vychází z grantového projektu GAUK Dynamika chudoby a sociálního vyloučení v ČR 2006-2014 (No. 359815)

Trendy v rodinném chování

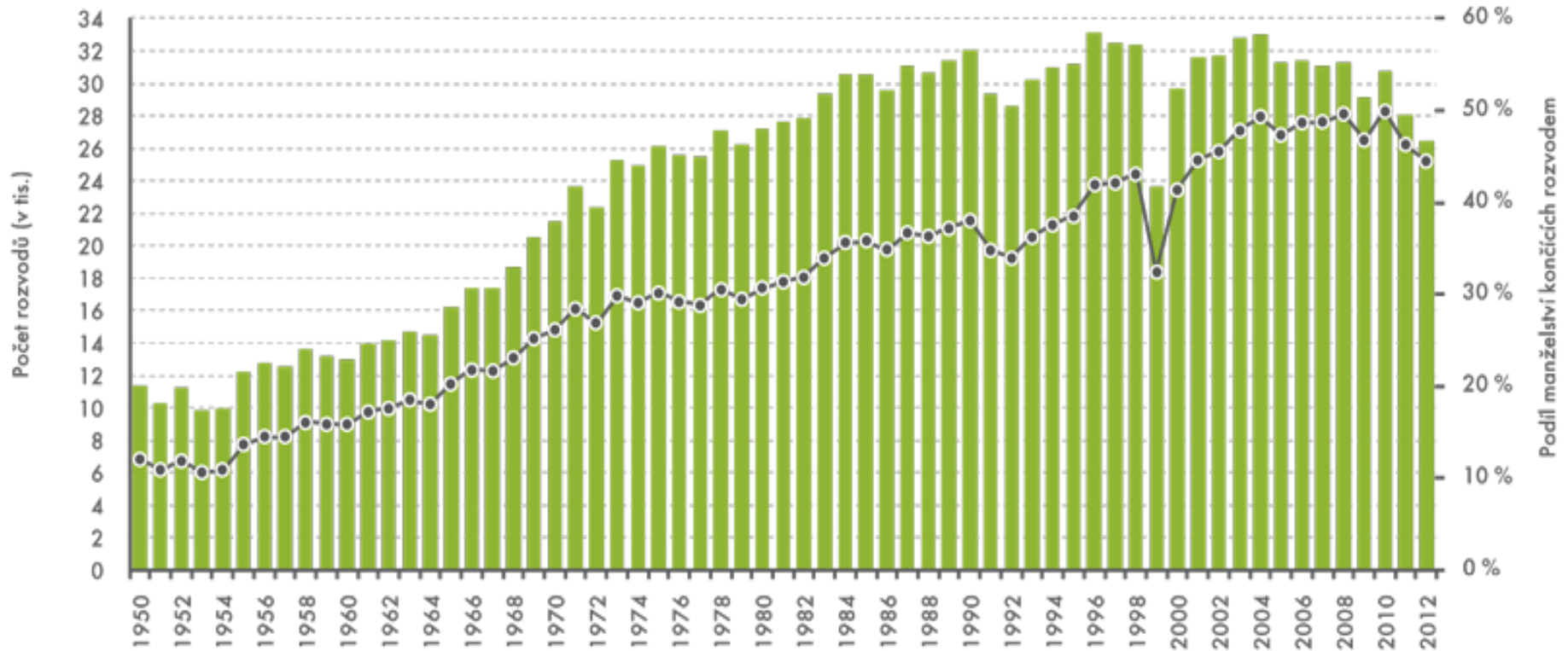

Zdroj: Eurostat

Zdroj: Eurostat

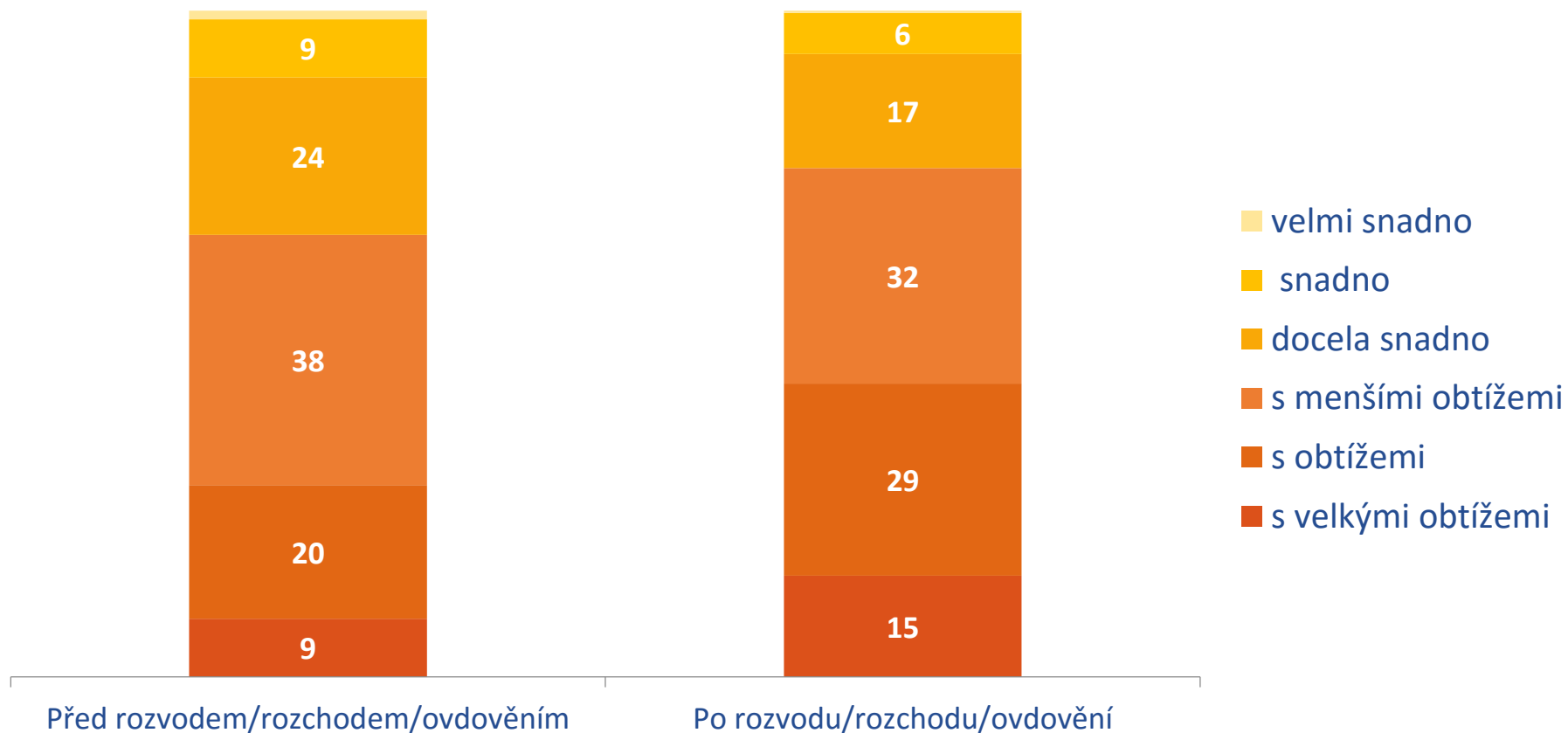

Zdroj: ČSU, statistika a my

Dopad rozvodů na ekonomiku rodiny

U 42 % domácností, které projdou rozvodem/rozchodem/ovdověním se do roka snižuje schopnost vycházet s příjmy

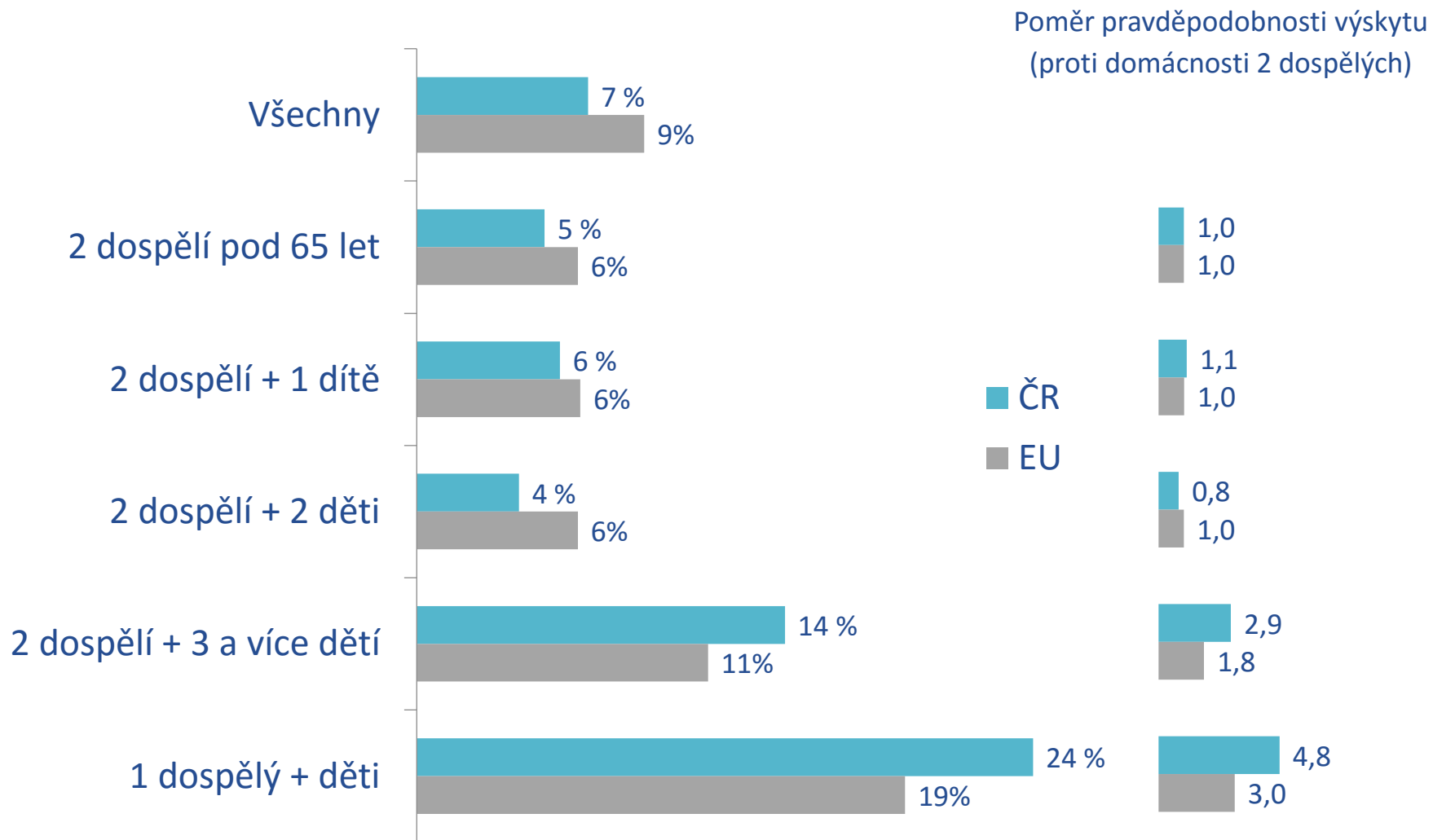

Zdroj: EU-SILC 2009-2014, analýza autor

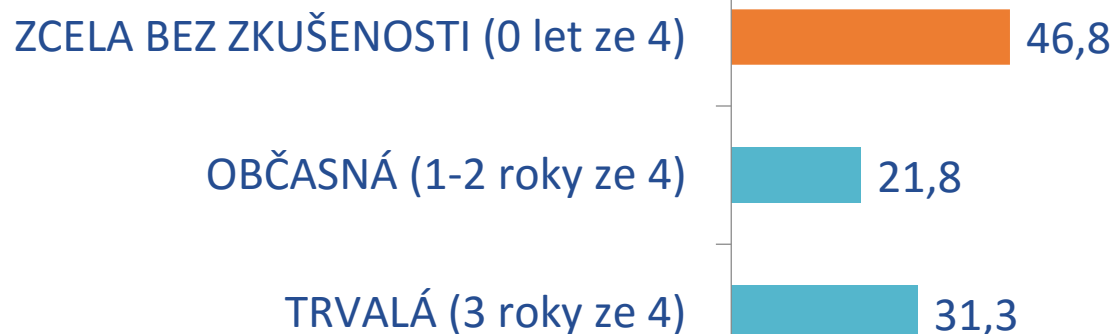
Míra chudoby v rodinách s dětmi

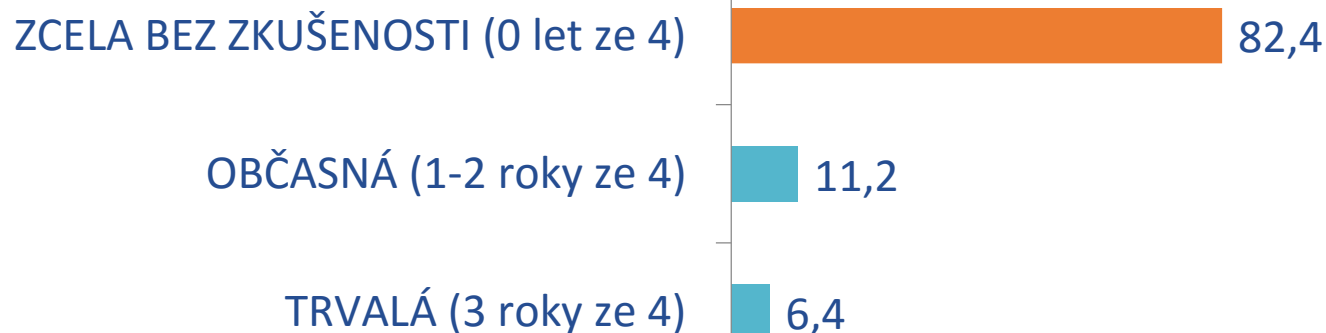

Zdroj: EU_SILC/ Eurostat

Lehká materiální deprivace (min 2 položky z 9)

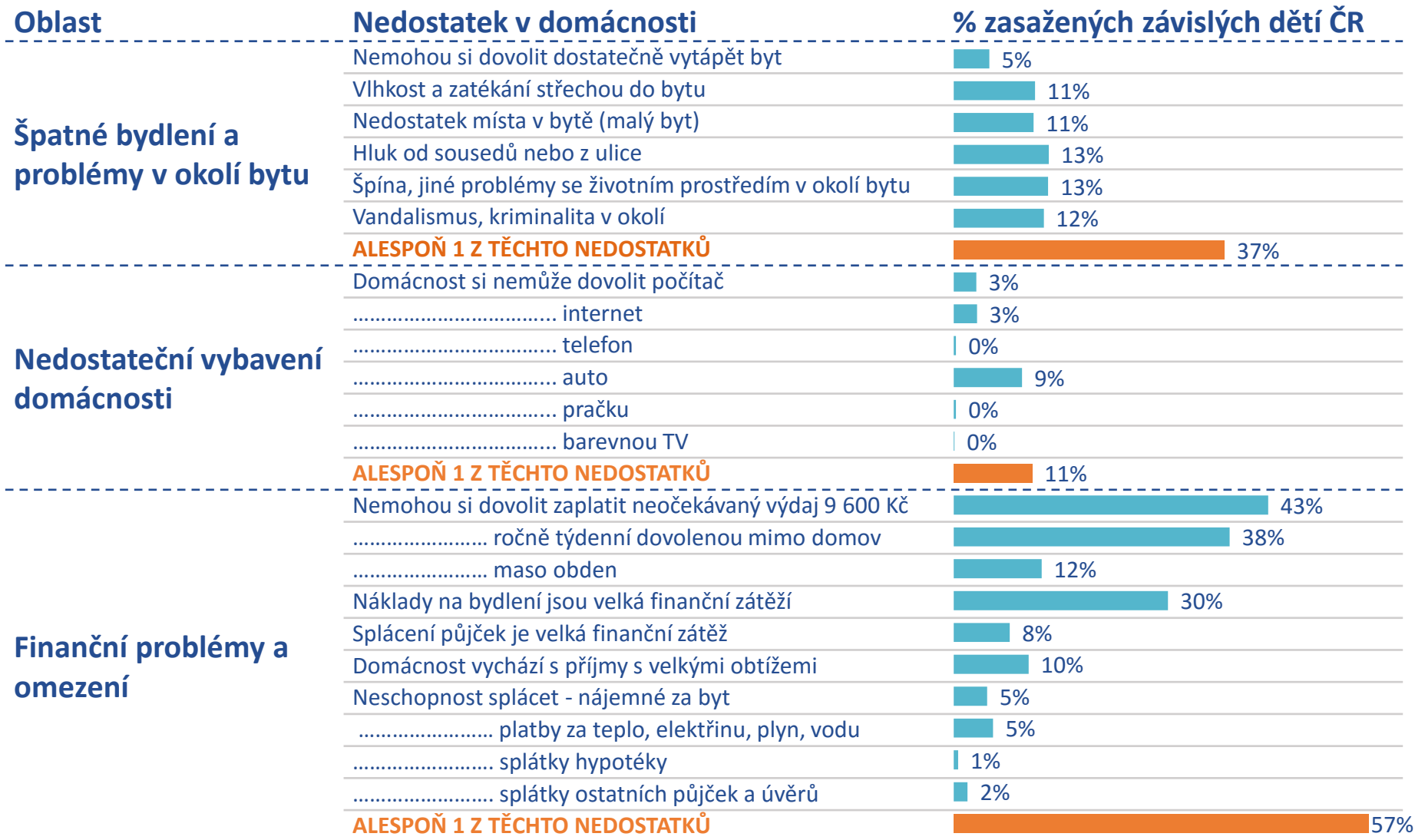
Těžká materiální deprivace (min 4 položky z 9)

Zdroj: EU_SILC/Eurostat

Zasažení dětí chudobou a souvisejícími problémy

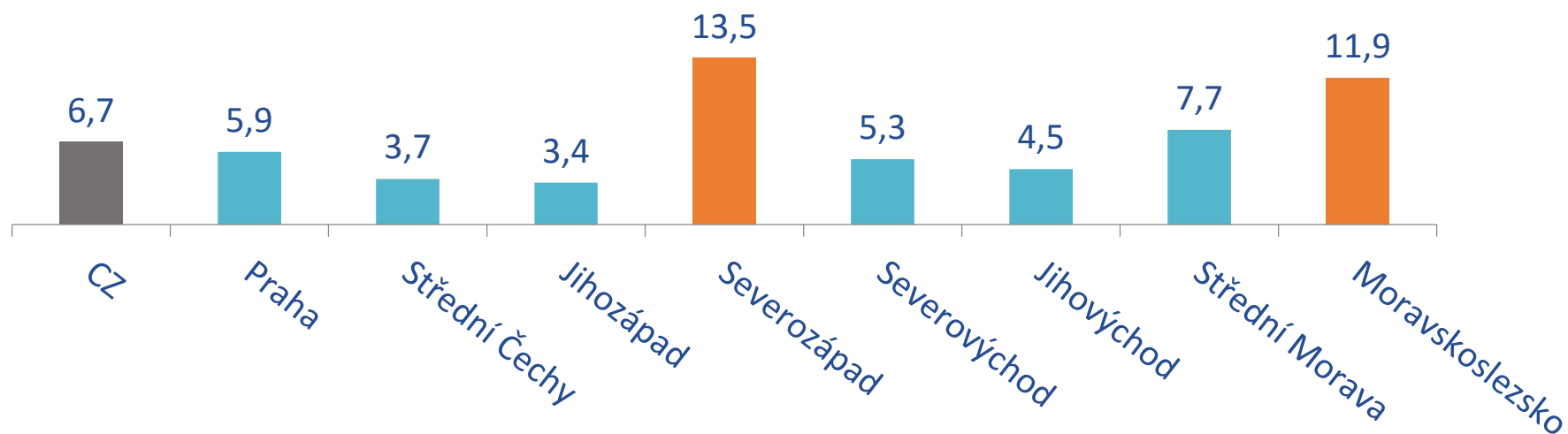

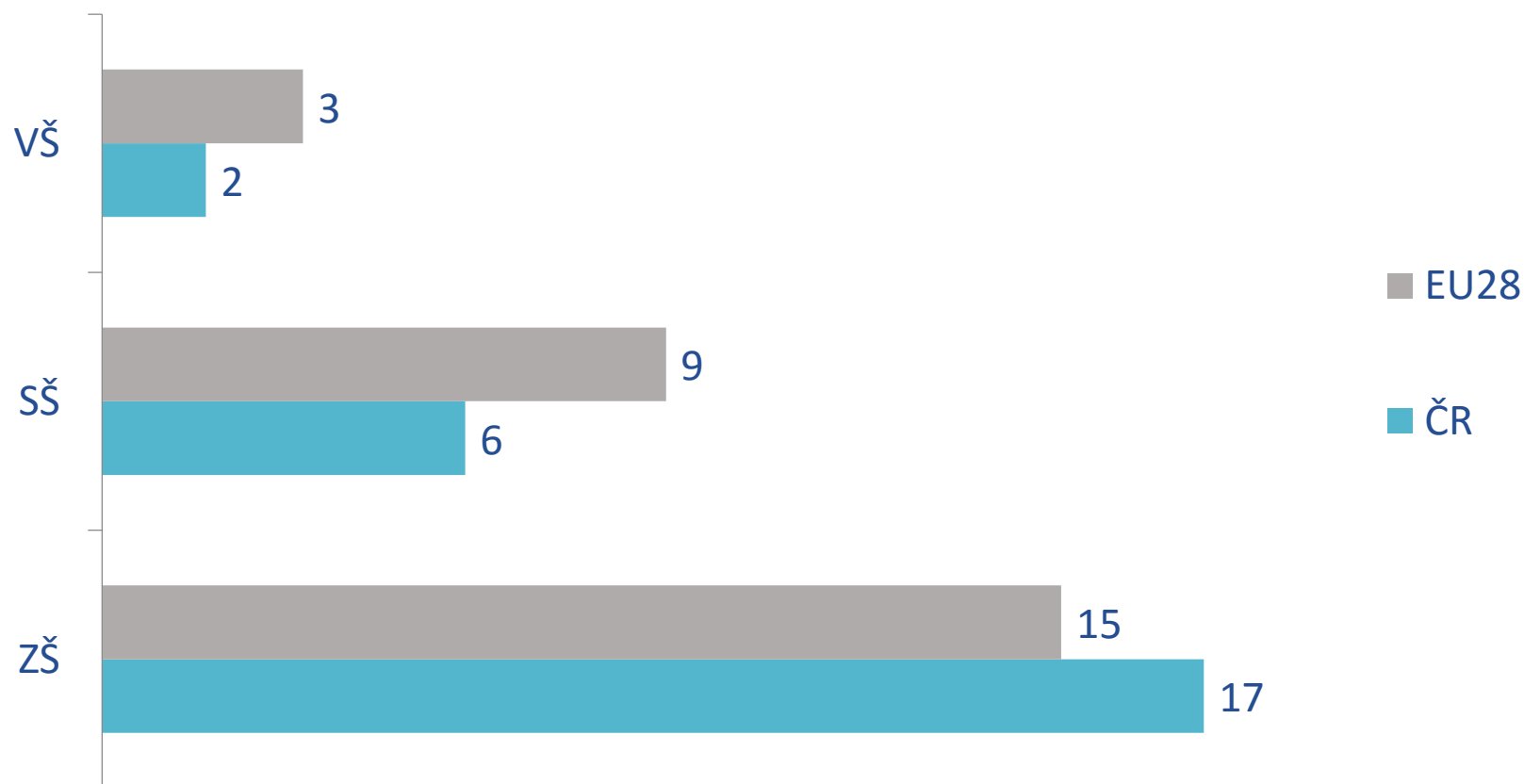
Zdroj: Životní podmínky EU-SILC 2014, kalkulace autor

Strukturální aspekty nerovností

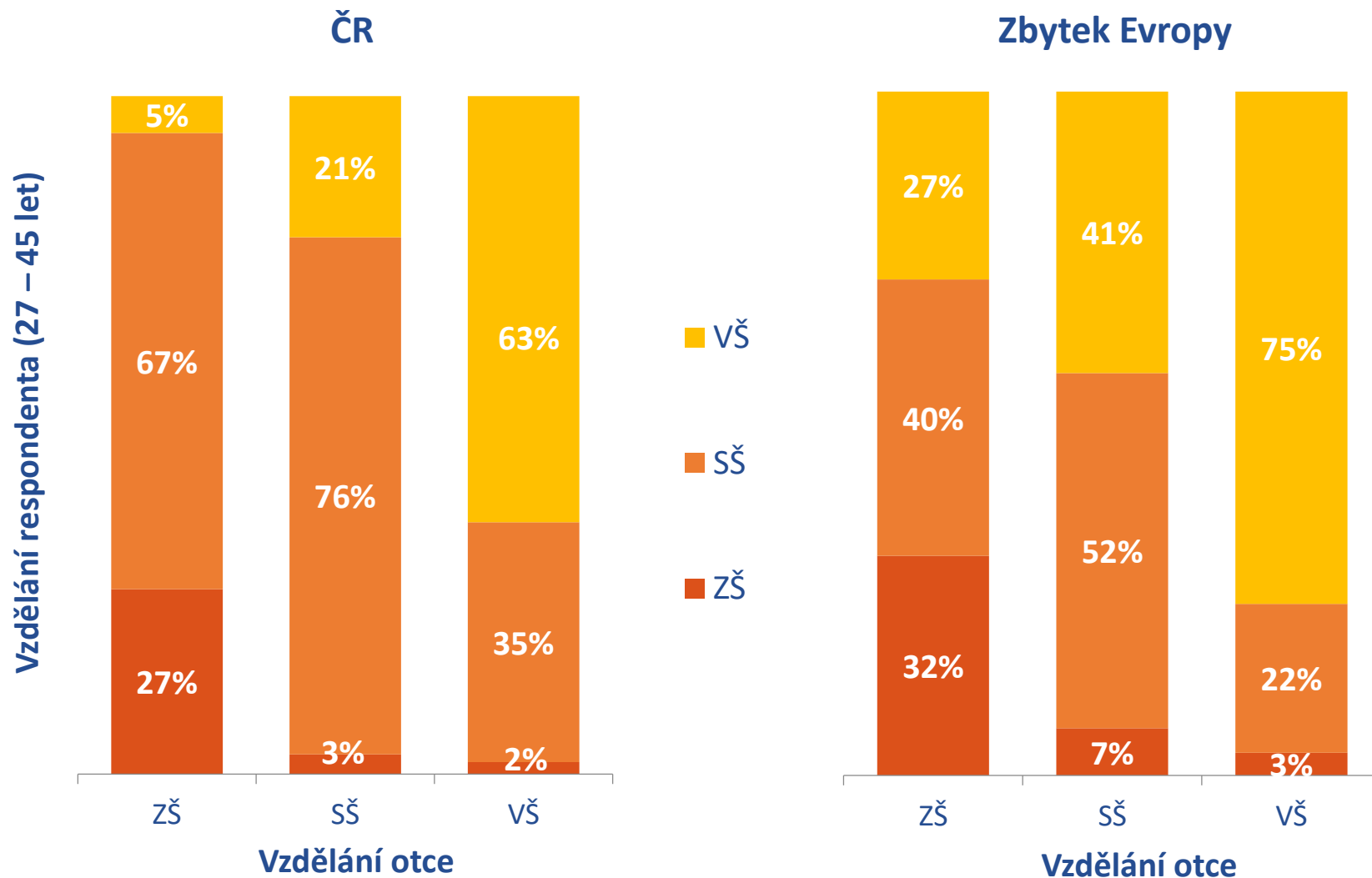

% domácností, které si nemohou dovolit 4+ položek ze škály materiální deprivace

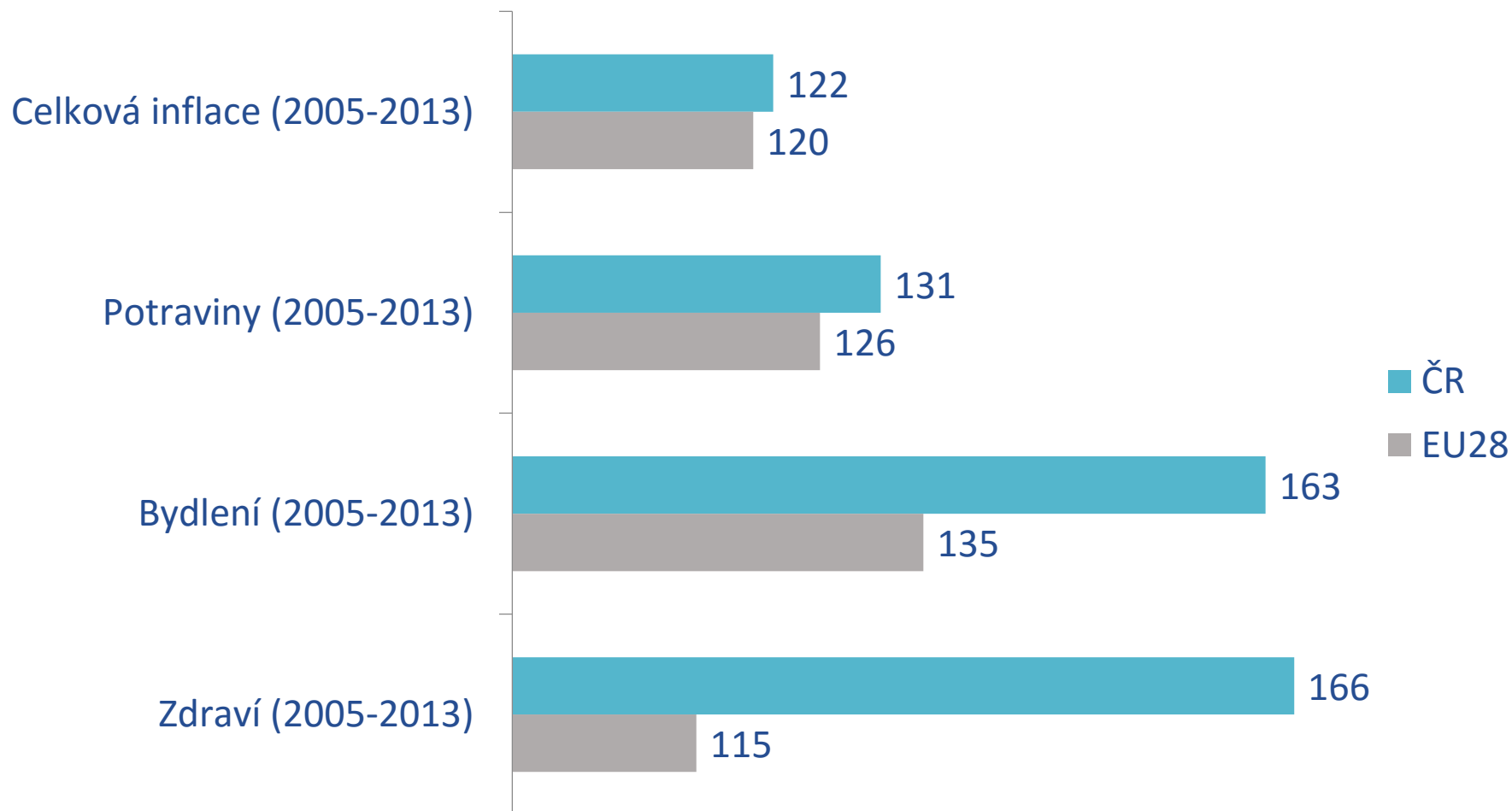

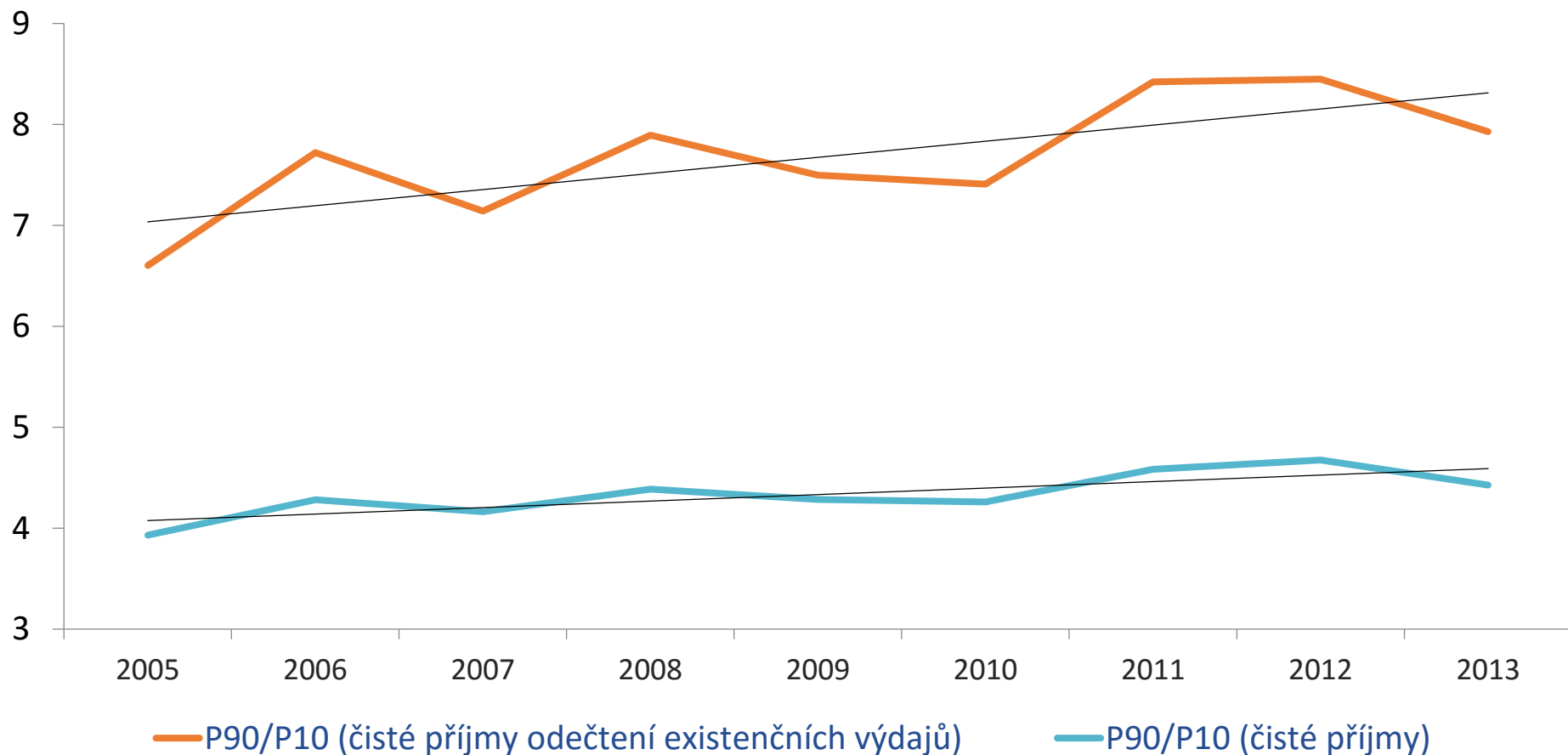

Zdroj: European social survey 5+6, lidé vstupující do sekundárního vzdělávání po roce 1989 s ukončeným vzděláváním (cca 27-45 let)

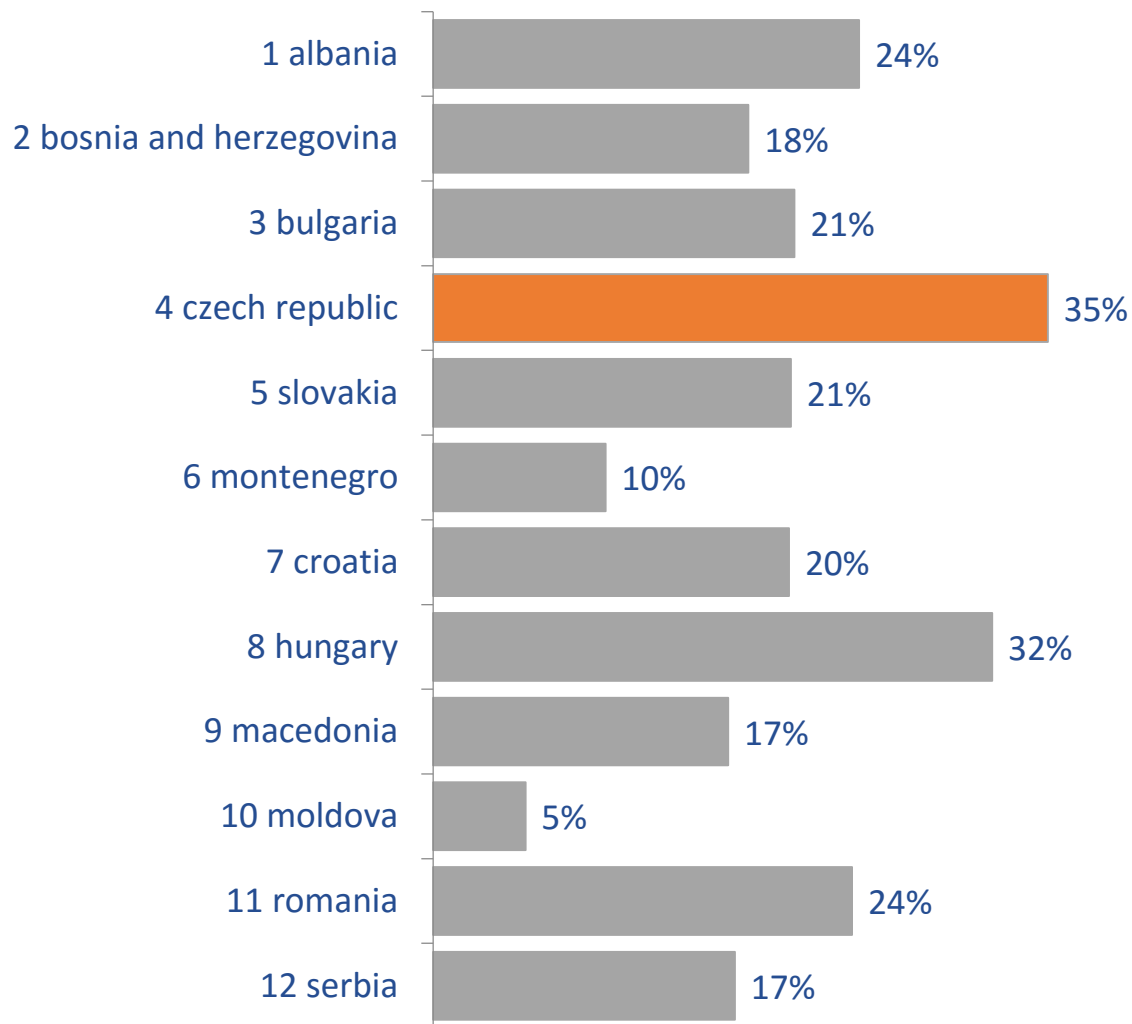
Další typy trendy, které se týkají chudých rodin s dětmi

Existenční výdaje = náklady spodních 20 % domácností na potraviny, bydlení a zdraví

Existenční výdaje = náklady spodních 20 % domácností na potraviny, bydlení a zdraví

Vztah materiálních a nemateriálních problémů

- Materiální chudoba
- Nestabilita a nekvalita bydlení (prekarizace)
- Vyloučení z trhu práce nestabilita práce (prekarizace)
- Sociálně-prostorové vyloučení
- Omezený přístup k (veřejným) službám
  - Finanční limitace
  - Kognitivní / aspirační limitace
- Zhoršené zdraví
- Rozpady vztahů a sociálních sítí
- Dopad na hodnotové orientace, životní styl a důvěru
- Sociálně patologické projevy (kriminalita, závislosti, atd.)

- **vliv na úspěch ve škole vzdělanostní dráhy**
  - reprodukce soc. statusu v Českém vzdělávání (Matějů, Straková, Veselý 2010)
  - znevýhodnění soc. vyloučených dětí ve vzdělávání (*Gabal & Čada 2010; UNDP Roma Study 2011*)

- **dlouhodobé vlivy díky ovlivnění vzdělanostních drah**
  - vyšší riziko nezaměstnanosti, kriminality a zdravotních problémů v dospělosti
  - longitudinální studie USA (Perry School, Chicago Study, Abecedareean study)
(*Barnett, Masse 2007; Heckman, Malofeeva, Pinto, Savelyev 2010*)

- **dopad vliv nestabilního bydlení na děti**
  - až 8 000 dětí ve stavu „nebydlení“ (MPSV 2016)
  - traumatické zkušenosti, dopad na zdraví, psychologický vývoj, úspěchy ve škole (APA 2011- 2014)*
- **vyšší incidence chorob**
  - Prokázáno např. v Norsku (Kollerud, Blaasaas, a Claussen 2015)
- **otázka hodnot a životního stylu**
  - kultury chudoby (Lewis 1996)
  - vynucení strukturálními důvody (Small M.L.; Harding D.J.; Lamont M. 2010, Main a Bradshaw 2016)

<http://www.apa.org/pi/families/poverty.aspx>

Shrnutí

- Relativně vysoká rozvodovost -> dopad na ekonomické problémy
- Mít děti v ČR výrazně zvyšuje riziko chudoby
- Nejhůře jsou na tom rodiny s 3+ dětmi a neúplné rodiny
- Hodně dětí trpí problémy v oblasti bydlení (37 %), nevybavenosti domácnosti (11 %), finančními omezeními domácnosti (58 %)
- Nejvíce ohroženy rodiny v MSZ kraji a na Severozápadě
- Riziko chudoby klesá se vzděláním
- Chudé rodiny může poškozovat struktura inflace
- Časté zadlužení rodin z oblastí ohrožených sociálním vyloučením
- Předpoklad velké souvislosti materiální chudoby a dalších problémů na straně dětí

Děkuji za pozornost

Příprava prezentace a kapitoly v publikaci od Daniela Prokop a využití dat EU-SILC bylo podpořeno grantem GAUK *Dynamika sociálního vyloučení a chudoby v ČR* (No. 359815)